Nicolaus <de Lyra> [Oth.]: Biblia latina. [Enth.:] Postilla / Nicolaus de Lyra [u.a.]
Nürnberg: Anton Koberger, 1485 Seite 5

ad l̄ram exponendam.
Cuiusdā clarissimi viri ex ordine minoꝝ in epistolas
Hieronymi expositio feliciter incipit.

FRater Ambrosius ⁊c.

Ad euidentiam huius epi-
stole quā scribit hieronym⁹
ad paulinū presbyteꝝ:q̄ ele
gant̄ fuit ingenij: sicut p̄z
in secunda epistola ad eūdē
qui renūciare volens sec̄lo.
cuiusdā sororis sue tenebat̄
vinculo:ne gradū incederet expedito.hic p̄ Ambrosium
monachū scripsit hieronymo significās ei desideriū:qd̄
habebat intelligendi sacras scripturas: et a seculi vincul̄
exeundi.et quesiuit vtꝝ sine doctore posset hr̄e sacraruz
intelligentiā scripturaꝝ.addidit etiā q̄ vt eas posset ad
discere.multū desiderabat cū beato hieronymo cōuersa
ri.Cui rescribit beat⁹ hieronym⁹ dicens.Frater ambro-
sius ⁊c.Ista ep̄l'a diuidit̄ in tres p̄tes.s.in partē exordia-
lem:narratōem:et cōclusiōez.In p̄te exordiali beniuolē-
tiā captat.In narratōe intētōez explicat.In ꝯclusione
ꝓpositū ipius nō ꝑlongādū determiat.Prima p̄s incipit
hic:Frater ambrosius.sc̄da ibi:Legim⁹.tercia ibi:Festi-
na queso.Captat aūt beniuolētiā cōmēdans eū de missi-
one muneꝝ:de fidelitate amiciciaꝝ:de timore dei:et diui-
naꝝ studio l̄raꝝ.Partes p̄ se patēt in l̄ra.Sc̄da p̄s i qua
intentōz explicat recipit partiū subdiuisionē.Primo eīm
intēdit eū inducere vt sibi sacre script̄e doctorez querat
Et hoc facit dupl̄r.Primo eīm monet ad alioꝝ imitatō-
nez.Sc̄do ondit ꝯsequētē vtilitatē:et p⁹ ꝓponit gētiles
phos ad imitandū:ibi.Legim⁹ ⁊c.Sc̄do ꝓponit paulum
catholicū:ibi.Quid loquar.Tercio vtilitatē q̄ cōsequit̄
ex audiendo doctore ostēdit ibi: Hz nescio quid ⁊c.⁊ in
fra.iij.ca.Paulus ap̄ls ⁊c.vbi dicit q̄ paulus multū ꝓfe-
cit ex doctrina Gamalielis.Sc̄do arrogantiā euitat:ibi.
Nec hoc dico.vbi et paulini ardorē a d studendū et hu-
militatē ad ꝓficiendum cōmendat.Quia xo sacerdos
erat.cui⁹ ēlegē intelligere:alijs ꝑesse.⁊ alios docere.ideo
tercio in triplici statu sciam sacre script̄e eē necessariā ꝓ-
bat.et defectū ipius esse damnosuz.Et primo ondit sciē-
tiā esse necessariā in statu ꝑlationis:ibi.Thimotheū ⁊c.
qui fuit ep̄s.Sc̄do in statu sacerdotalis dignitatis:ibi:
Malachias ꝓpha.Tercio in statu officij p̄dicationis.ibi
Cui paulus ap̄ls ⁊c.Ecōuerso aūt defectū h⁹ sciētie i q̄li-
bet statu ꝓbat esse dānosum:ibi.Sancta quippe rustici-
tas.vbi doctā iusticiā ostendit simplici potiorē.Quia xo
Paulin⁹ secularib⁹ erat l̄ris eruditus:ne crederet q̄ p̄ se
posset sacrā scripturā intelligere:iō quarto ondit q̄ non
posset nisi diuina gr̄a reuelāte.gr̄a eīm reuelat mysteria:
ad q̄ꝝ cognitōez nō p̄uenit scia secularis.Sic reuelata fu
it xpo ſm humanitatem.vn̄ dr̄:Pharisei stupent.Sic re
uelata fuit discipulis.vn̄ dicit̄ mirāt̄ i petro ⁊ Iohe ⁊c.
Sic ꝓphis et p̄riarchis:sicut p̄z in l̄ra.Sed ad hoꝝ noti
ciam nō p̄uenit scia secularis.vn̄ dr̄.Hoc doctus Plato
⁊c.Et subdit̄ q̄i cōclusio h⁹ p̄tis cū dr̄.Lex eīm sp̄ualis est
.i.sp̄ual'r intelligenda:vnde reuelatōne opus ē.Quinto
ondit sacrā scripturā sine doctore nō posse intelligi.ꝓpt̄
sui difficultatez.ibi:Liber in apocalipsi.Et ꝓtendit̄ ista
p̄s vsq̄z versus finē septimi capituli.ibi:Oro te frater ⁊c̄
Et primo ondit difficultatē istam p̄ticulariter.Secūdo
generaliter in principio septimi ca.ibi:Uidelicet ⁊c.Itē
prio ondit istā difficultatē absolute.cū dicit.Liber i apo
calipsi.Sc̄do in cōpatōe ad alias scias.ibi.Taceo d̄ grā
maticis.vbi arguit p̄ locū a maiori:q̄ si aliaꝝ sciētiarum
q̄ minus difficiles sunt.sine doctore nō possit haberi no-
ticia:multomagis nō pōt intelligi sacra scriptura:q̄ ma-
gis ē difficilis et q̄si aliaꝝ oim̄ ꝯplexiua.Q̄ aūt alie sciē-
tie nō possint sciri sine doctore ondit.⁊ primo exēpli-
ficat de liberalibus:ibi:Taceo de grāmaticis.sc̄do de
mechanicis.ibi.Ad minores artes ⁊c.In fine confu-
tat multoꝝ p̄sumptōem q̄ volūt docere scripturā cui⁹
nunq̄z hahuere noticiā.ibi.Sola scripturaruz ars.Et
hoꝝ doctrinā arguit multipliciter:tū q2 inepta est ibi.
Hanc garrula anus.tū q2 sup̄ba ibi:Alij abducto ⁊c.
tū q2 ꝓbrosa.ibi:Alij discunt ꝓh pudor a feminis.tuz
q2 erronea.ibi:Taceo de meis silib⁹.tuz q2 ridiculosa
ibi.Puerilia sunt hec ⁊c.Sc̄da p̄s in qua ostendit dif-
ficultatē sacre scripture.diuidit̄ in tres p̄tes.In p̄ria
ondit veter̄ testamenti difficultatē p̄ singulos libros
discurrendo.In sc̄do ondit affectū suū ad sacrā scri-
pturā:hūil'r ignorantiā suā cōfitēdo.In tercia innuit
difficultatē libroꝝ noui testa.eos breuit̄ perstrigēdo.
Prima pars incipit ibi.Uidelicet manifestissima ē ge
nesis.Secūda ibi.cernis me ⁊c.Tercia ibi tangaz et
nouū ⁊c.Ponit aūt quasi conclusionez istius p̄tis ibi.
Oro te ⁊c.vbi dicit̄ q̄ licet sit ita difficilis:tn̄ meditā
ti et cōtemplanti ē vtilis ⁊ suauis:vn̄ subdit.Nonne
videt̄ tibi ⁊c.Monet etiā ne cōtemnat sacrā scriptu-
ram ꝓpt̄ verboꝝ ruditatē.Cuius assignat multiplicez
rōnez.l̄ra plana ē.Sexto hūiliter se excusat:q̄ q̄si sci-
ens magisteriū nō affectat sed quasi socius collabo-
ratur⁹ allicit vt veniat.Primū tangit̄:ibi:Nō sum tā
petulans ⁊c.Sc̄dm ibi:magisteriū renuēs ⁊c.Mul-
ta aūt ponit allicitiua.primū est status equalitas.ibi.
Comitē spōdeo.Secundū est ꝓficiēdi facultas.ibi.
Petenti dat̄ ⁊c.Terciuz est sacre scripture dignitas:
ibi.Discamus in terris.Quartū est receptiui cōsort̄
vrbanitas.ibi:Obuijs te manibus ⁊c.Quintū est co
operandi voluntas:ibi:Et ne inepte ⁊c.Sextū ē ami-
cabil' societas.ibi:Habes hic amātissimū tui ⁊c.Ter-
cia p̄s principalis.s.conclusio incipit.ibi.Festina que
so ⁊c.In qua hortat̄ Paulinū vt cito exeat de seculo
Et inuitat ad duo.s.ad vitanda multa pericula:et ad
abijcienda mundi retinacula.Primū notat̄ sub me-
taphora nauicule:cui circūquaq̄z imminent pericula
vnde dicit.Et herenti in salo nauicule ⁊c.Sc̄dm no-
tat̄ ibi.Nemo renūciaturus ⁊c.Est aūt duplex mūdi
retinaculū quod retardat seculo renunciaturꝝ.Pri-
mum est amor pecunie.Sc̄dm timor penurie.Amor
pecunie consideratur in trib⁹.In venditionis rerum
retardante sollicitudine.In cōtentiosa repetitione.
In alienandi voluntate.Retardantē vendendi solli-
citudinem excludit cū dicit.Nemo potest vendere ⁊c̄
Et ne Paulinus obtenderet oportere se esse sollici-
tum.contra venditionē rerum ꝓpter suam necessitatē
vel ꝓpter alioꝝ vtilitatē vtrūq̄z excludit.Q̄ non ꝓpter
necessitatem oportet hoc facere ostendit:ibi.Quic-
quid de tuo.Q̄ non propter aliorum vtilitatem ostē
dit:ibi:Nisi tu semper recrastinans ⁊c.Et quia deus
magis querit nos q̄ꝫ nostra:subiungit.Totum domi-
no dedit ⁊c.Item deus magis acceptat affectuz q̄ꝫ da
tum:et ad hoc probandum inducit apostolos:vidu-
am et Cresum.vnde dicit.Apostoli ⁊c.Contentiosaz
repetitionem excludit:ibi:Tollenti tunicam ⁊c.et est
sumptum de Math.v.Alienandi voluntatem exclu-
dit ibi.Si habes in potestate rem tuam vende.i.volū
tarie dimitte vel aliena dato.Nec est contrarium qd̄
prius dicitur:Nemo p̄t bene vendere quia ibi prohi-
betur venditio retardans et impediens hic vero cō-
ceditur venditio indilata et expediens.Secundum
retinaculum est timor penurie.sicut habetur hic de
auaro q̄ ei deest tam quod habet q̄ꝫ quod nō habet.
Timent autem renūciare seculo tripliciter.timent ei
penuriam opum:penuriam victualium:penuriam
vestimentorum.Istam autem triplicem penuriam ex
cludit per triplicem voluntarie paupertatis sufficien
tiam.Primam excludit ibi.Credenti:supple diuinis
consilijs totus mundus diuitiarum est.et infra tan-
q̄ꝫ nihil habentes et omnia possidentes.Itē q̄ sc̄da ⁊
tcia timeri n̄ debeāt ondit.cū dic.Uict⁹ atq̄z vestitus

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-254/0004
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG